

Praktilise töö koostamise juhend

Kinnitatud dir. kk. nr. 27, 18. detsember 2012

1. Praktiline töö on:

- 1) õpilase või õpilaste õppekava raames loodud teos, õpilasfirma, tehnoloogiline lahendus, õppematerjal või projekt;
- 2) tööle lisatud kirjalik kokkuvõte.

Praktiline töö ei tohi olla plagiaat (loomevargus).

Praktilise töö liigid:

- 1) loomingulised tööd: etenduse lavastamine; kontserdikava ettevalmistamine ja selle esitamine; kirjandus- või kunstiteose, filmi, heliplaadi vm loomine
- 2) üritused: konverentsi, konkursi, kontserdi, näituse, õppekäigu vm korraldamine
- 3) õppematerjalid: eksami/olümpiaadi kordamisülesannete kogumiku koostamine; veebipõhise õppekeskkonna loomine; õppevahendite valmistamine (muusikainstrumendid, geomeetriliste kujundite mudelite komplekt, näitlikud tabelid jm)
- 4) õpilasfirma. Toote või teenuse idee leidmine, äriplaani koostamine, õpilasfirma loomine, tegutsemine ja juhtimine; toote müük või teenuse osutamine; raamatupidamine; õpilasfirma lõpetamine, lõpparuande koostamine; õpilasfirma esitlus hindamiskomisjonile.

2. Teema valik

Praktilise töö aluseks on ühte lausesse mahutatav idee. Idee otsimine on loominguline protsess, seetõttu on sobiva teema leidmiseks või sõnastamiseks vajalik juhendajaga põhjalikult nõu pidada. Teema valikul lähtuda õpilase loominguliseks eneseteostuseks eelkõige õpilase teadmistest, oskustest ja huvidest. Idee valimisel lähtuda ka uudsusest ja/või aktuaalsusest.

Kogu tööprotsessile annab lisaväärtuse tehtud töö kajastamine ning eksponeerimine ajalehes, almanahhis, stendidel või mujal avalikus ruumis nii kooli piirides kui ka laiemalt.

3. Töö koostamise põhietapid

- 1) (esialgse) teema valik
- 2) kava (plaani) koostamine
- 3) lähtuvalt töö iseloomust eelarve koostamine
- 4) materjalide valik ja läbitöötamine
- 5) praktilise töö teostamine
- 6) kirjaliku kokkuvõtte koostamine
- 7) töö praktilise osa ja kirjaliku kokkuvõtte vormistamine ja korrektuur
- 8) töö kaitsmine.

4. Töö põhiosad

Praktiline töö koosneb kahest osast:

- 1) praktiline töö

Praktiline töö on õpilase või õpilaste (igäühe panus on selgelt näidatud ja eristatav) enda loodud töö, mis peab olema:

- eksponeeritav Võnnu Keskkoolis
- tervist ja turvalisust mitte kahjustav.

- 2) praktilise töö kirjalik osa (vt praktilise töö kirjaliku osa vormistamise juhend).

Kirjalik kokkuvõte koosneb järgmistest osadest:

I Tiitelleht järgmiste andmetega: õppeasutuse täielik nimetus, töö pealkiri, töö iseloom (praktiline töö), koostaja(te) ees- ja perekonnanimi ning klass, juhendaja(te) ees- ja perekonnanimi, töö valmimise koht ja aasta.

II Sisukord kirjeldab töö struktuuri, on töö alguses, tiitellehe järel. Sisukorras on kõik töö jaotised selles järjekorras, sõnastuses ja numeratsiooniga, nagu need esinevad töös endas. Sisukord tuleb vormistada automaatselt.

III Sissejuhatus sisaldab:

- 1) praktilise töö teemavaliku alused
- 2) töö eesmärgid

- 3) töö iseloomust lähtuvalt ülevaate kasutatud materjalidest (nt perioodika, algallikad jms)
- 4) töö iseloomust lähtuvalt võimalikud lahendusvariandid.

IV Põhiosa sisaldab:

- 1) töö tulemuse
- 2) praktilise töö tegemiseks vajalike materjalide ja tehnika kirjeldust
- 3) töö tegemise etappe (vt punkt 3) ja nende kirjeldust
- 4) kasutatud meetodeid ja töövõtteid, hinnangut nende efektiivsusele
- 5) kollektiivselt tehtud töö puhul ka iga õpilase panuse kirjeldust
- 6) tööprotsessi käigus üleskerkinud probleeme ja lahendusi.

V Kokkuvõtte sisaldab enesekriitilist hinnangut tehtud tööle (nt eesmärkide täitmine, praktilise töö kvaliteet, praktilise töö kasutamise võimalused, saadud kogemuse kirjeldus).

VI Kasutatud materjalide olemasolu sõltub töö spetsiifikast. Kui on kasutatud erinevaid allikaid, siis koostatakse tekstis viidatud allikatest tähestikuline loetelu. Kui töös on kasutatud mitut liiki materjale, tuleks need ka vastavalt eristada:

- 1) algallikad (arhiivimaterjalid, käsikirjalised materjalid, kirjavahetus jms)
- 2) perioodika
- 3) suulised allikad (mälestused, intervjuud, video- ja audiomaterjalid jms)
- 4) kasutatud kirjandus
- 5) internet.

VII Lisa(de) olemasolu sõltub töö spetsiifikast. Lisad sisaldavad tavaliselt materjali (nt visandid, pildid, fotod, heli- või videolõigud jms), mida on töö eesmärkide saavutamiseks vaja läinud ning mis täiendab, kinnitab või kirjeldab tööprotsessi. Lisa(de)le tuleb põhitekstis viidata.

5. Viitamine (ehk allikate näitamine) ja bibliograafilised kirjed

Viitamise kasutamine sõltub töö spetsiifikast. Kui töös kasutatakse kellegi teise seisukohti ja andmeid, tuleb need siduda viidetega vastavatele allikatele. Viidata ei ole vaja üldtuntud seisukohtadele. Viitamine on vajalik ka selleks, et lugeja saaks vajaduse korral kirjapandud allikate järgi kontrollida. Kõik kasutatud materjalid peavad leiduma viidetes. Viitamissüsteem peab kogu uurimistöö ulatuses olema ühtne. Võnnu Keskkoolis võib viitamisel kasutada tekstisisest või joonealust viitamist.

6. Retsenseerimine ja kaitsmine

Praktiline töö ja selle kirjalik osa esitatakse retsenseerimiseks kolm nädalat enne töö kaitsmist. Igal praktilisel tööel on kaks retsensenti (üks õpetaja ja üks õpilane), kes retsenseerivad tervikut (praktilist tööd ja selle kirjalikku osa) ja esitavad retsensiooni (vt retsensiooni koostamise juhend). Retsensioonid lisatakse praktilise töö kirjaliku osa juurde. Töö retsensioonid esitatakse töö kaitsjale tutvumiseks üks nädal enne kaitsmist. Töö autor(id) peab/peavad töö kaitsmisel kohal viibima. Kaitsmiselt võib puududa vaid arstitõendi alusel, vajadusel toimub järelkaitsmine.

Praktilise töö kaitsmisel esitleb õpilane valminud tööd (olenevalt töö iseloomust selle paiknemise kohas).

Tööde kaitsmiseks moodustatakse komisjon, millesse kuuluvad kolm liiget (üks direktiooni liige, juhendaja, üks õpetaja, kes pole juhendaja ega retsensent). Tööde kaitsmisel viibivad kohal kõik 10. ja 11. klassi õpilased, töö juhendaja(d) ja retsensendid.

7. Üldnõuded

- 1) Praktilise töö kirjaliku osa vormistamiseks vaadata praktilise töö kirjaliku osa vormistamise juhendit.
- 2) Praktilisel tööel võib olla mitu autorit, kuid igäühe panus peab olema selgelt näidatud ja eristatav. Kõik autorid peavad osalema töö kaitsmisel.
- 3) Kui praktilise töö materjali olemasolu kindlustab kool, jääb töö koolile.
- 4) Kui praktilise töö materjali olemasolu kindlustab õpilase vanem või seaduslik esindaja, kuulub töö autorile.
- 5) Praktilise töö lõpphinne kujuneb järgmiste hinnete põhjal: uurimistöö aluste kursuse hinne (hindab aineõpetaja), retsensendi kirjutatud hinne (hindab õpetaja-retsensent), protsessihinne töö kirjutamise eest (hindab juhendaja), töö kaitsmine hinne (hindab kaitsmiskomisjon).

- 6) Õpilane on kohustatud esitama praktilise töö kirjaliku osa ühe eksemplari koolile (lisaks vt pt 3). Praktilise töö kirjalik osa säilitatakse kooli raamatukogus.
- 7) Ühel juhendajal võib olla maksimaalselt kaks juhendatavat (juhul kui õpetaja pole otsustanud teisiti).
- 8) Kõiki praktilisi töid eelkaitstakse IV veerandi alguses.